

Uchwała Nr XXIV/182/2017

Rady Gminy Zarzecze

z dnia 3 maja 2017 roku

w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r., poz. 446) w związku z art. 8 ust. 1 oraz na podstawie art. 11 ust. 5 pkt 1 i art. 13 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015r., poz. 1777)

Rada Gminy Zarzecze, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych
uchwala, co następuje.

§ 1

1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Zarzecze w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 9 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji określa diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Zarzecze, stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zarzecze.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Mariusz Pieniążek

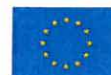

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Mariusz Pieniążek

RADA GMINY ZARZECZE
37-205 ZARZECZE
woj. podkarpackie

Załącznik nr 2 do Uchwały
Nr XXIV/182/2017
Rady Gminy Zarzecze
z dnia 3 maja 2017 r.

DIAGNOZA

Gminny Program Rewitalizacji
Gminy Zarzecze

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
Definicje kluczowych pojęć	3
Metodologia procesu diagnozowania	5
Metody badawcze	5
Interpretacja wskaźników podsumowujących – syntetyczny wskaźnik Perkala	5
Delimitacja obszarów zdegradowanych	6
Ogólna charakterystyka gminy Zarzecze	9
Strefa społeczna	10
Strefa gospodarcza	18
Strefa środowiskowa	20
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	22
Sfera techniczna	22
Diagnoza	27
Sfera społeczna	27
Sfera gospodarcza	33
Sfera środowiskowa	34
Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	36
Obszary zdegradowane	38
Obszary rewitalizacji	39

WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie stanowi kompleksową i szczegółową diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie wymienionych obszarów stanowi pierwszy etap procesu rewitalizacji, a także przyczynia się do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

W opracowaniu zaprezentowano definicje kluczowych pojęć tj. rewitalizacja, stan kryzysowy oraz jego charakterystykę. Konceptualizacja najczęściej występujących pojęć pozwoli odbiorcom na zrozumienie istoty realizacji procesu rewitalizacji i prowadzonych w jego ramach działań.

Zawarto także podrozdział poświęcony metodologii przeprowadzonej diagnozy. Przedstawiono zastosowane podczas diagnozy metody badawcze oraz dokonano precyzyjnego wyjaśnienia zastosowanych wskaźników w celu ułatwienia interpretacji wyników diagnozy.

Przedstawiono również ogólną charakterystykę gminy Zarzecze, która została opracowana w oparciu o dostępne dane Banku Danych Statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego.

Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o analizę następujących obszarów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego oraz przestrzenno-funkcjonalno-technicznego. Analizie poddane zostały wskaźniki opracowane dla każdego z wymienionych obszarów.

Prowadzona diagnoza miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Dokonano precyzyjnego wyznaczenie wymienionych obszarów przy wykorzystaniu metody kartograficznej. Zamieszczone mapy obszarów zdegradowanych szczegółowo przedstawiają wyznaczone obszary, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji.

DEFINICJE KLUCZOWYCH POJĘĆ

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz Ustawą z 9 października 2015r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego **obszarów zdegradowanych** poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.¹

Przy określaniu obszarów, mających zostać objętych Programem Rewitalizacji, będą brane pod uwagę Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji, które w następujący sposób kwalifikują obszary zdegradowane, będące w stanie kryzysowym²:

- Po pierwsze, **stan kryzysowy** charakteryzuje obszary, na których skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;
- Po drugie, z powyższymi wytycznymi musi występować przynajmniej jedno z wymienionych negatywnych zjawisk ze sfery:
  - **Gospodarczej** – niski poziom przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw;
  - **Środowiskowej** - w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia,
  - **Przestrzenno-funkcjonalnej** – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 3 lipca 2015 r., Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji

² Ibidem

- **Technicznej** – w zakresie m.in. degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

METODOLOGIA PROCESU DIAGNOZOWANIA

Metody badawcze

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest **analiza danych zastanych (desk research)**, która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania.

Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer:

- sfery społecznej,
- sfery gospodarczej,
- sfery środowiskowej,
- sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
- sfery technicznej.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Kolejnym etapem procesu diagnozowania jest **analiza kartograficzna**, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną (np. na poziomie podregionów, województw), dzięki wykorzystaniu zobrazowań kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska.

Zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji mapa zostanie przygotowana w skali co najmniej 1:5000, która przedstawiać będzie granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Interpretacja wskaźników podsumowujących – syntetyczny wskaźnik Perkala

Syntetyczny wskaźnik Perkala - jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej.

Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy w sołectwie.

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala, poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie

optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i(x_{ij})}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_i(x_{ij}) - x_{ij}}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla sołectwa i ,

x_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i ,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

z_{ij} – wartość zestandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i ,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

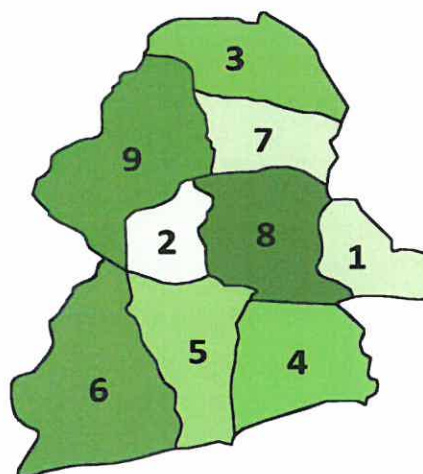
Delimitacja obszarów zdegradowanych

Delimitacji obszarów zdegradowanych dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego gminy Zarzecze na sołectwa. W poniższej tabeli zaprezentowano listę sołectw - jednostek ewidencyjnych, które poddane zostały analizie, ponadto zamieszczono dane dotyczące liczby mieszkańców.

Tabela 1. Charakterystyka badanych obszarów.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1	Kisielów	427
2	Łapajówka	276
3	Maćkówka	871
4	Pełnatycze	739
5	Roźniatów	641
6	Siennów	1070
7	Zalesie	420
8	Zarzecze	1600
9	Żurawiczki	1239
gmina Zarzecze		7283

Źródło: opracowanie grupa BST

Na potrzeby opracowania diagnozy gminy Zarzecze, przygotowano zestaw 29 wskaźników, które podzielano na pięć sfer. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym (19 wskaźników). Ponadto zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020, w ramach opracowania zostaną wzięte pod uwagę sfera gospodarcza, sfera środowiskowa, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna.

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) **wartością referencyjną będzie średnia wartość wskaźnika dla gminy Zarzecze**. We wszystkich sołectwach - jednostkach ewidencyjnych, w których wartość wskaźnika przebroczyła wartość referencyjną, zdiagnozowano stan kryzysowy.

Tabela 2. Lista wskaźników.

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba bezrobotnych do 30 r. ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	Liczba bezrobotnych powyżej 50 r. ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
4	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem
5	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania
6	Saldo migracji
7	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku od ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania
8	Przyrost naturalny
9	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców

Lp.	Wskaźnik
10	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
11	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu chorób w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
12	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
13	Liczba osób korzystająca z zasiłków w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
14	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
15	Liczba stwierdzonych przestępstw - kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców
16	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego ogółem
17	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego
18	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z matematyki
19	Organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców
20	Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej
21	Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej
22	Liczba budynków na których zidentyfikowano azbest w % budynków ogółem
23	Azbest m2 w przeliczeniu na 100 mieszkańców
24	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania
25	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania
26	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania
27	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 km2
28	Liczba pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców
29	Szacowana liczba dróg do remontu

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ZARZECZE

Zarzecze to wieś położona w Kotlinie Sandomierskiej w województwie podkarpackim, w powiecie przeworskim nad rzeką Mleczką - dopływem Wisłoka, stanowi siedzibę gminy Zarzecze. Obszar gminy wynosi 49 km².

Mapa 1. Położenie gminy Zarzecze na mapie Polski

Źródło: <http://www.regiozet.pl/mapkagif.php?x=826&y=763>

Gmina Zarzecze składa się z 9 sołectw: Kisielów, Łapajówka, Maćkówka, Pełnatycze, Rożniatów, Siennów, Zalesie, Zarzecze, Żurawiczki.

Gmina Zarzecze jest gminą wiejską, więc można stwierdzić, że jest gminą ekologiczną. Na jej terenie nie hałasują ani nie dymią wielkie zakłady przemysłowe, powietrze jest czyste, ziemia i woda nie są skażone odpadami chemicznymi.

Gmina posiada dogodne połączenie drogowe z leżącym na wschód Jarostawiem ok. 12 km i na północny-zachód Przeworskiem ok. 9 km. Przez obszar gminy przechodzą dwie drogi dojazdowe: droga krajowa nr 4 Jędrzychowice – Korczowa oraz droga wojewódzka nr 835 Lublin – Grabownica Starzeńska.

Mapa 2. Obszar gminy Zarzecze

Źródło:
http://www.gminazarzecze.pl/site/public/files/uploaded/Zdjecia%20akapity/Pojedyncze%20zdjecia/zarzecze_mapa2.jpg

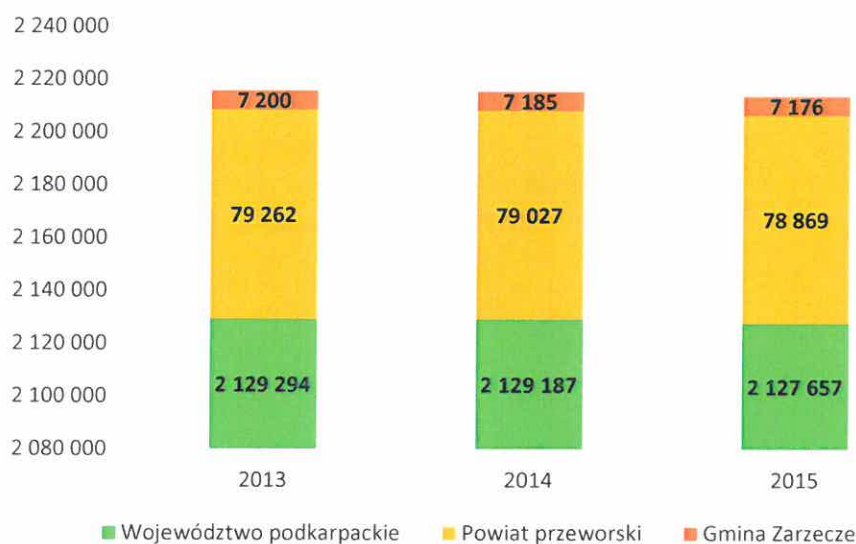
Strefa społeczna

Demografia

Na koniec roku 2015 gminę Zarzecze zamieszkiwało 7 176 osób. Liczba ludności gminy stanowiła 9,1% mieszkańców powiatu przeworskiego. Na przestrzeni lat 2013-2015 widoczny był spadek ogólnej liczby mieszkańców gminy Zarzecze. W analizowanym okresie liczba mieszkańców spadła o 24 osoby. Podobna sytuacja została odnotowana w powiecie przeworskim i województwie podkarpackim, gdzie również odnotowano spadek liczby ludności. Czynnikiem wpływającym na spadek lub przyrost ludności są migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne oraz przede wszystkim występowanie zjawiska starzenia się ludności.

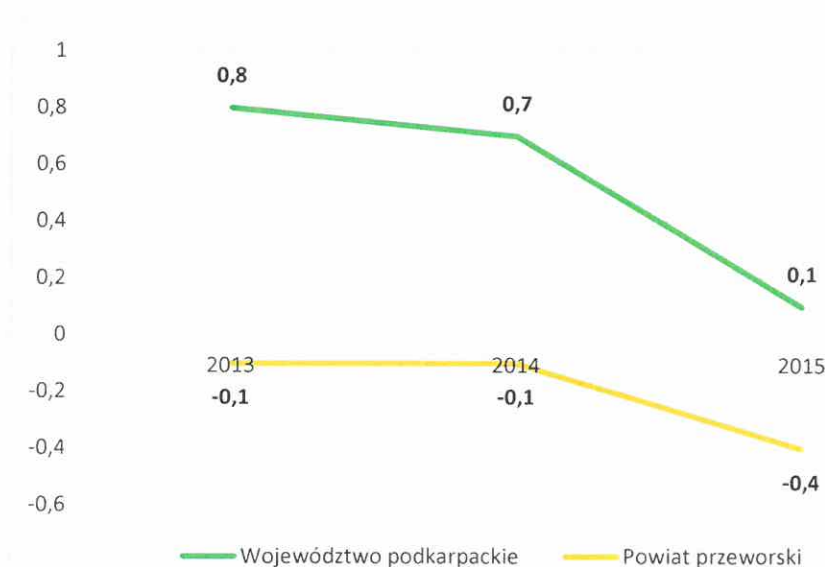
Rysunek 1. Liczba mieszkańców województwa podkarpackiego, powiatu przeworskiego, gminy Zarzecze w latach 2013-2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Liczbę ludności w gminie determinuje również przyrost naturalny. Wskaźnik przyrostu naturalnego w roku 2015 w powiecie przeworskim wynosił: -0,4. Warto zwrócić uwagę, że w całym województwie podkarpackim przyrost naturalny odnotowano dodatni, wynosił 0,1. Na przestrzeni lat 2013-2015 należy zwrócić uwagę na odnotowany spadek przyrostu naturalnego. Zmiany na przestrzeni lat wynikają w związku ze starzejącym się społeczeństwem oraz zwiększonej umieralności, jak również zwiększoną liczbą migracji.

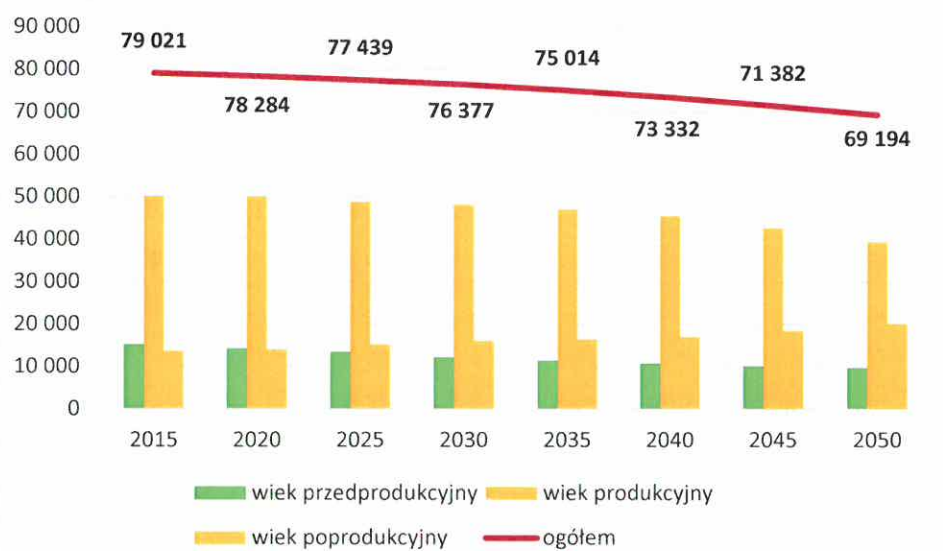
Rysunek 2. Przyrost naturalny w województwie podkarpackim oraz powiecie przeworskim w latach 2013-2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS.

Obserwowane i prognozowane dla gminy Zarzecze trendy demograficzne można uznać za niekorzystne. Na podstawie prognoz GUS możemy twierdzić, że spadek liczby ludności obserwowany w latach 2013-2015 będzie postępował, czego dowodzą prognozy demograficzne dla powiatu przeworskiego. Tym samym liczba ludności powiatu w latach 2015-2050 zmniejszy się o 9 827 osób.

Rysunek 3. Prognoza ludności powiatu przeworskiego na lata 2015-2050.

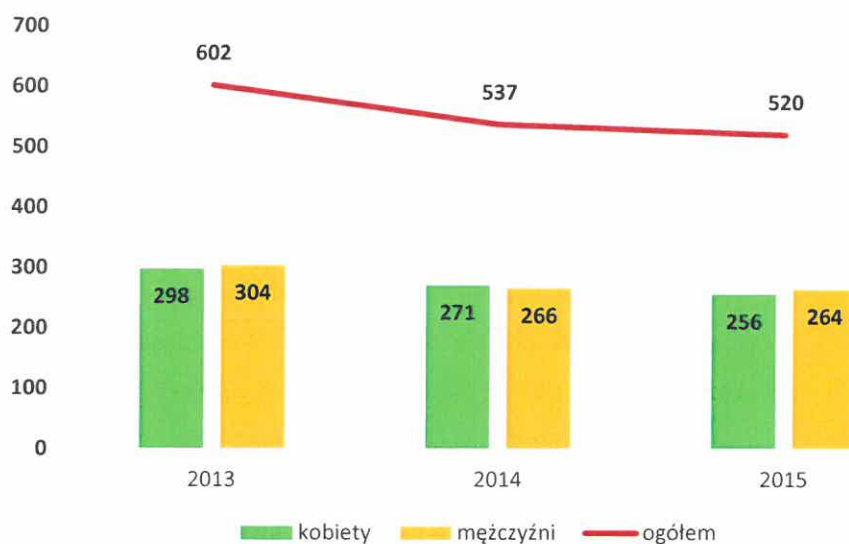

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Rynek pracy

W latach 2013-2015 liczba bezrobotnych w gminie Zarzecze spadła o 82 osoby. W roku 2013 liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 602 osoby, natomiast w roku 2015 były to 520 osób. Najwięcej zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przeworsku odnotowano w roku 2013. W całym analizowanym okresie wyższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowili mężczyźni. Największa dysproporcja płci wśród bezrobotnych widoczna była w roku 2015 (49,2% kobiet, 50,8% mężczyzn), najmniejsza w roku 2013 (49,5% kobiet, 50,5% mężczyzn). W roku 2014 wystąpiła sytuacja odwrotna. Większy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły kobiety (50,5% kobiet, 49,5% mężczyzn). Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowano również na poziomie powiatu.

Rysunek 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Zarzecze w latach 2013-2015

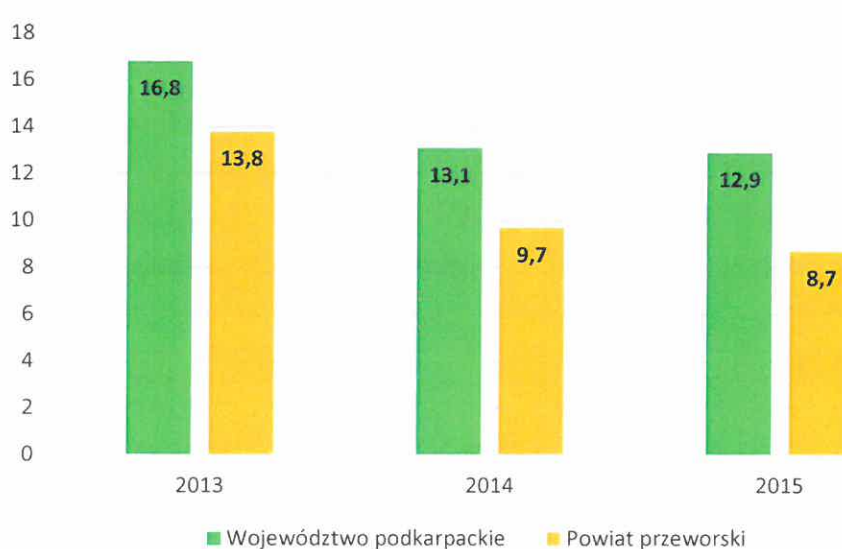

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Bezpieczeństwo społeczne

Na przestrzeni lat 2013-2015 największą liczbę przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie przeworskim odnotowano w roku 2013, kiedy na 1000 mieszkańców przypadało 13,8 przestępstw. Należy zauważyć, że od 2013 roku wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu. Porównywalny trend wskaźnika widoczny był na poziomie województwa podkarpackiego. W województwie wskaźnik spadł z poziomu 16,8 do 12,9.

Rysunek 5. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ogółem na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Uczestnictwo w życiu publicznym

Partycypacja obywateli w wyborach jest jednym z przejawów społeczeństwa obywatelskiego. Frekwencja wyborcza w gminie Zarzecze w wyborach prezydenckich przeprowadzonych w roku 2015 była wyższa niż frekwencja ogólnopolska i wynosiła 55,9%. Mieszkańcy województwa głosowali na identycznym poziomie co mieszkańcy gminy. W przypadku wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz wyborów do Sejmu, Senatu frekwencja wyborcza w gminie była niższa niż frekwencja ogólnopolska. W przypadku wyborów samorządowych frekwencja w gminie była wyższa niż w kraju i województwie podkarpackim, a niższa w powiecie przeworskim. Porównując aktywność wyborczą mieszkańców gminy Zarzecze możemy twierdzić, że partycypacja obywateli w mieście była zbliżona do tendencji panujących na obszarze pozostałych administracyjnych jednostek analizy (województwa, kraju) w przypadku wyborów prezydenckich, a także wyborów samorządowych.

Tabela 3. Frekwencja wyborcza w wyborach bezpośrednich

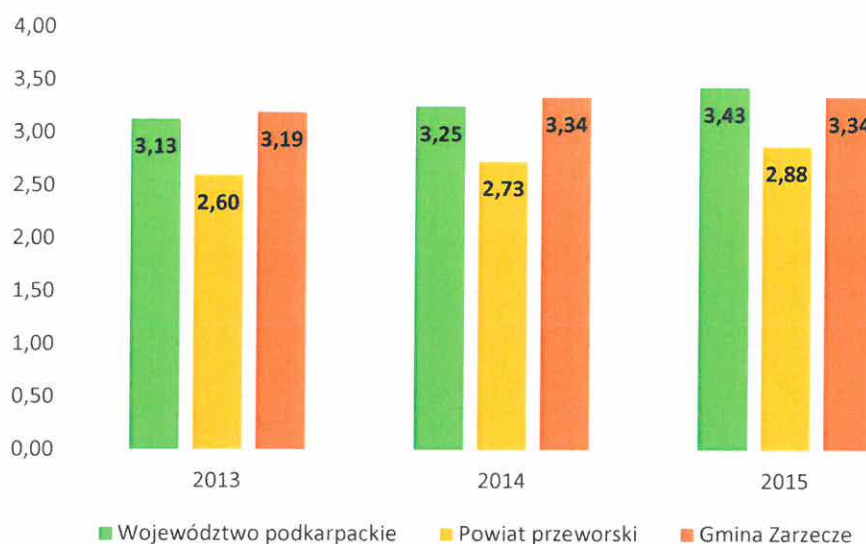
Wyszczególnienie	Wybory Prezydenta RP	Wybory do Parlamentu Europejskiego	Wybory do Sejmu	Wybory do Senatu	Wybory samorządowe
	(rok 2015)	(rok 2014)	(rok 2015)	(rok 2015)	(rok 2014)
Polska	55,3	23,8	50,9	50,9	47,2
Województwo podkarpackie	55,7	24	19	19	50,6
Powiat przeworski	55,4	21,2	17,8	17,8	56,4
Gmina Zarzecze	55,9	21,8	16,8	16,8	55,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowa Komisja Wyborcza

W latach 2013-2015 w gminie Zarzecze liczba działających fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 1000 mieszkańców stopniowo zwiększała się, co świadczy o rozwoju tego sektora. W latach 2013-2015 widoczna była wyższa wartość wskaźnika w gminie niż w powiecie przeworskim, czy w województwie podkarpackim. Pod koniec badanego okresu w gminie Zarzecze na 1000 mieszkańców przypadło 3,34 podmiotów, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2013 o 0,15. W powiecie częstochowskim zarejestrowano wzrost podmiotów o 0,28.

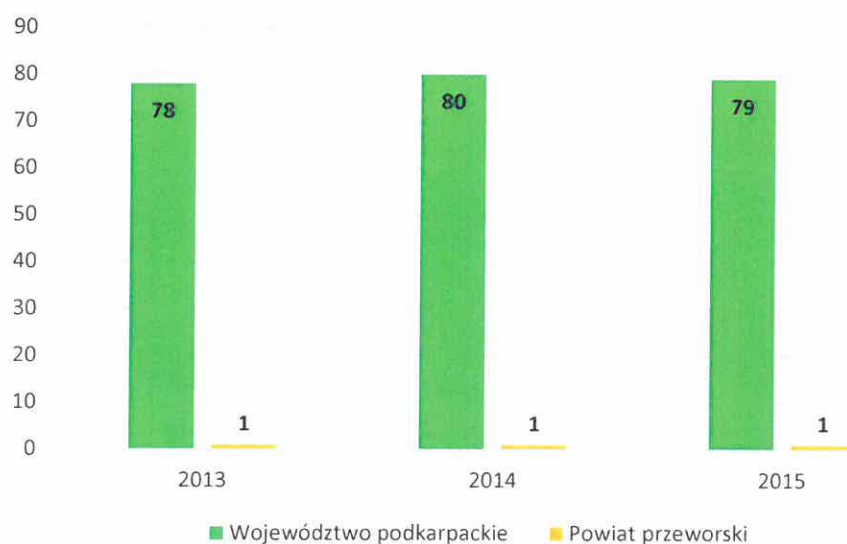
Rysunek 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2013-2015 w województwie podkarpackim odnotowano wahania liczby placówek stacjonarnych pomocy społecznej. Liczba ta wynosiła początkowo 78 placówek i zwiększyła się w 2014 roku do 80. W roku 2015 odnotowano spadek o 1 placówkę. W powiecie przeworskim odnotowano tylko 1 placówkę stacjonarną pomocy społecznej, która nie znajduje się w gminie Zarzecze.

Rysunek 7. Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej w latach 2013-2015

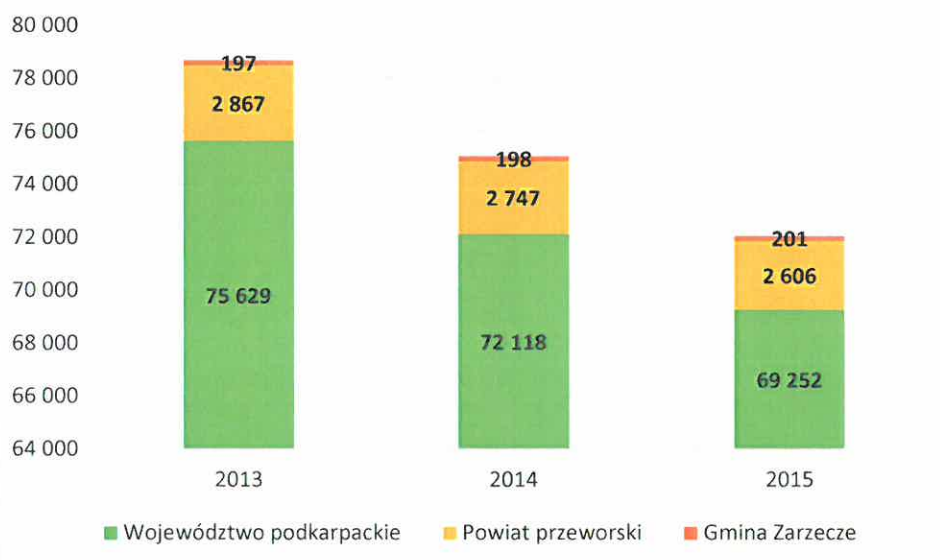

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W gminie Zarzecze na przetłomie lat 2013-2015 zauważyć można tendencję wzrostową liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg. kryterium dochodowości. W 2013 roku 197 gospodarstw korzystało z pomocy społecznej, w 2015 roku już 201. Tendencję spadkową liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej można

zaobserwować w województwie podkarpackim oraz powiecie przeworskim. Oznacza to poprawę na rynku pracy.

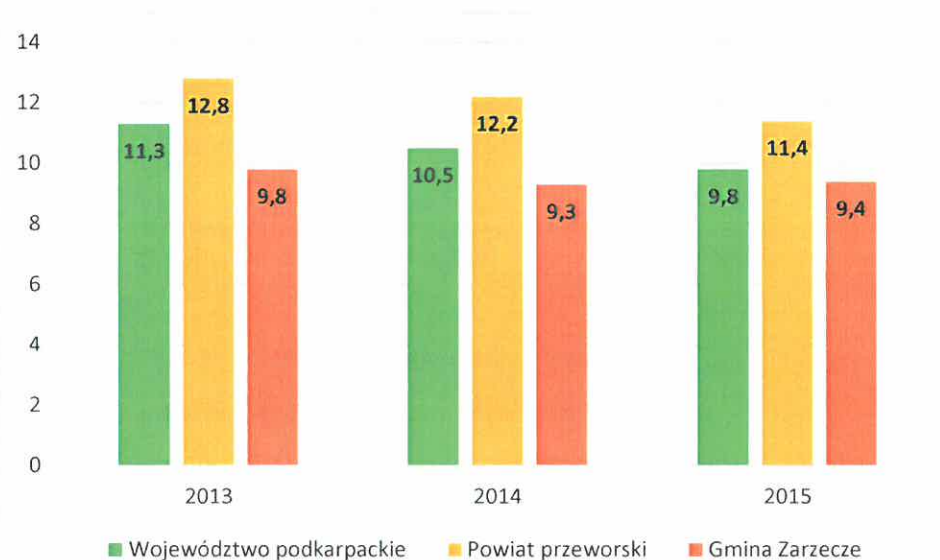
Rysunek 8. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg. kryterium dochodowości w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Zasięg korzystania z pomocy społecznej na przełomie lat 2013-2015 wykazywał tendencję spadkową w gminie Zarzecze, gdzie zmniejszył się o 0,4%. Podobna sytuacja występuje w pozostałych badanych jednostkach administracyjnych. W województwie podkarpackim zaobserwowaną największą tendencję spadkową. W 2013 roku zasięg wynosił 11,3% i w 2015 roku spadł do 1,5%. W powiecie przeworskim zasięg korzystania z pomocy społecznej obniżył się 1,4%.

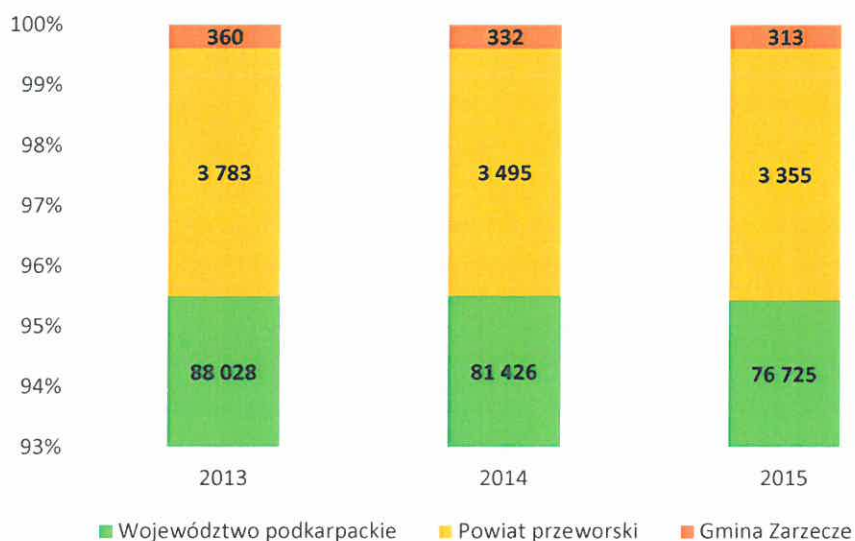
Rysunek 9. Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg. kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku [%] w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Z roku na rok zmniejszała się liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. W województwie podkarpackim liczba ta spadła aż o 11 303 rodzin, a w powiecie przeworskim o 428 rodzin. Podobna sytuacja wystąpiła również w gminie Zarzecze, gdzie liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych zmniejszyła się z 360 rodzin w 2013 roku na 313 rodzin w roku 2015.

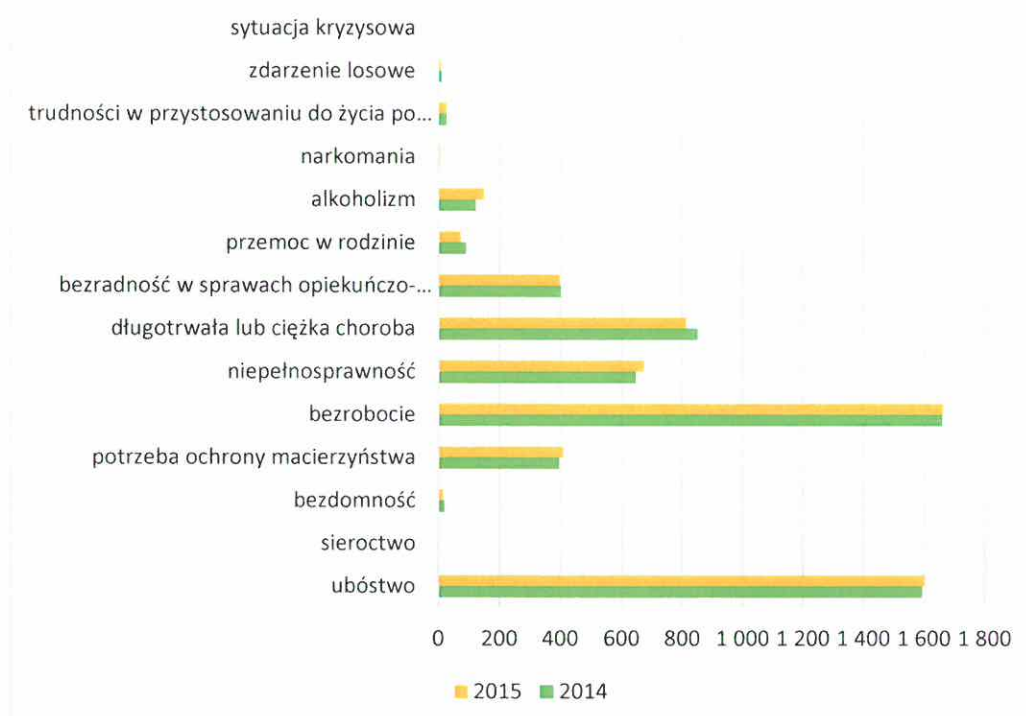
Rysunek 10. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy rodzinom w powiecie przeworskim były bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa. W latach 2014-2015 zwiększyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, ubóstwa, potrzeby ochrony macierzyństwa oraz alkoholizmu. Znaczącą tendencją spadkową charakteryzują się grupy osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, co w prognozach na przyszłość powoduje zmniejszenie się problemu zachorowań oraz zachowań patologicznych.

Rysunek 11. Powody przyznania pomocy rodzinie w powiecie przeworskim w latach 2014-2015

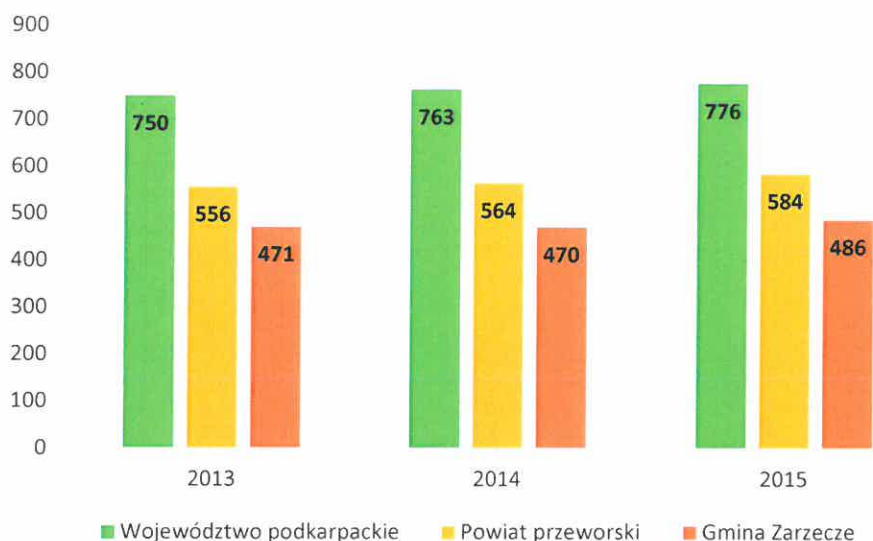
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Strefa gospodarcza

Na przestrzeni lat 2013-2015 zwiększyła się liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. osób we wszystkich badanych jednostkach administracyjnych. Najmniejszą tendencję wzrostową zaobserwowano w gminie Zarzecze, liczba podmiotów zwiększyła się o 15. Podobna sytuacja występowała w województwie podkarpackim. W roku 2013 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru było 750, natomiast w roku 2015 liczba ta wynosiła 776 podmiotów. Szczególny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zaobserwowano w powiecie przeworskim, aż o 28 podmiotów. Pod koniec 2015 roku w powiecie wpisanych podmiotów było 584.

Rysunek 12. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015

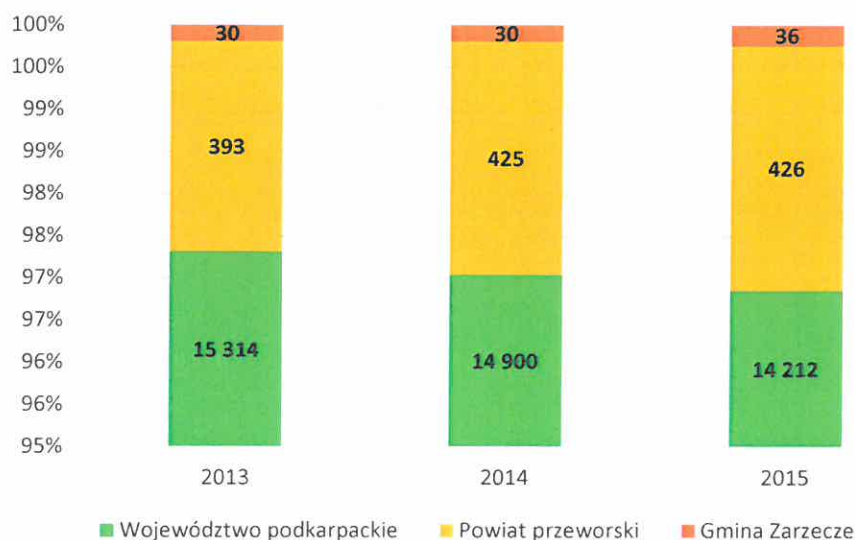

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej sukcesywnie się zmniejszała w województwie podkarpackim, natomiast wzrosła w powiecie przeworskim i gminie Zarzecze. W województwie liczba ta zmniejszyła się o 1 102 podmiotów, wynosząc pod koniec 2015 roku 14 212 nowo zarejestrowanych podmiotów. W powiecie przeworskim liczba podmiotów nowo zarejestrowanych wzrosła o 33. W gminie Zarzecze w roku 2014 i 2014 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów t.j. 30, nie uległa zmianie. W 2015 roku liczba ta wzrosła do 36.

Rysunek 13. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w latach 2013-2015

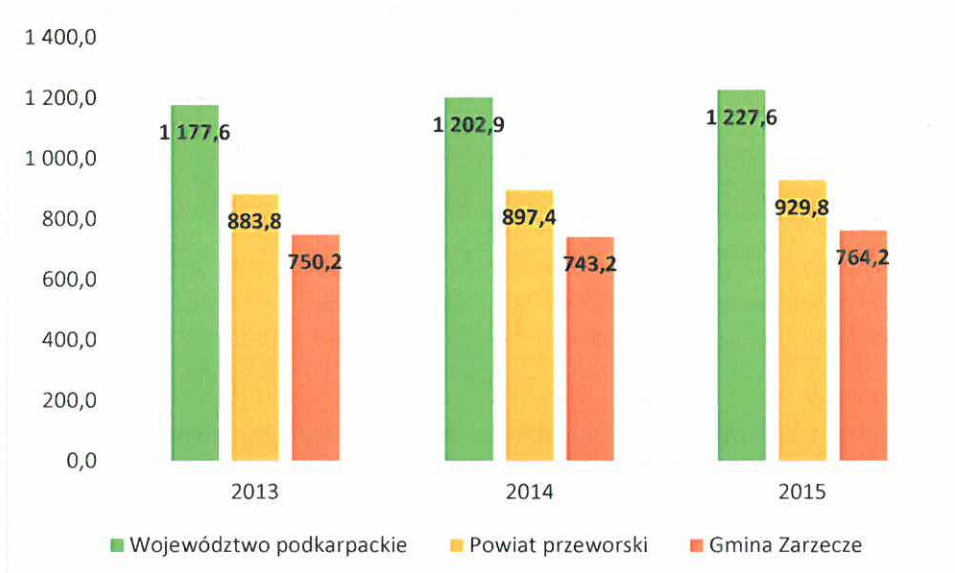
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości na 10 tys. mieszkańców danego obszaru na przecięciu lat 2013-2015 w analizowanych jednostkach administracyjnych wyrażała tendencję wzrostową. W województwie podkarpackim liczba tych podmiotów wzrosła o 50. W 2013 roku w powiecie podkarpackim podmiotów wg klas wielkości

odnotowano 883,8. Liczba ta wzrosła o 46 i w roku 2015 wyniosła 929,8. Liczba podmiotów wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w gminie Zarzecze w wieku produkcyjnym wzrosła o 14 podmioty. Pod koniec 2015 roku liczba podmiotów w gminie wynosiła 764,2.

Rysunek 14. Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

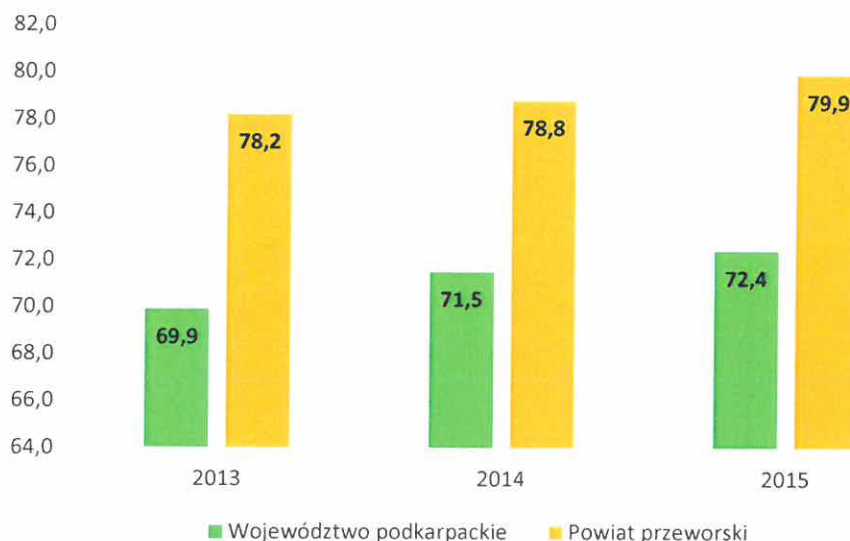

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Strefa środowiskowa

Z roku na rok coraz więcej osób korzysta z oczyszczalni ścieków w analizowanych jednostkach administracyjnych. W latach 2013-2015 w województwie podkarpackim procent ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków do ogółu ludności zamieszkującej województwo zwiększył się o 2,5%. W powiecie przeworskim w 2015 roku odnotowano 79,9% osób korzystających z oczyszczalni ścieków.

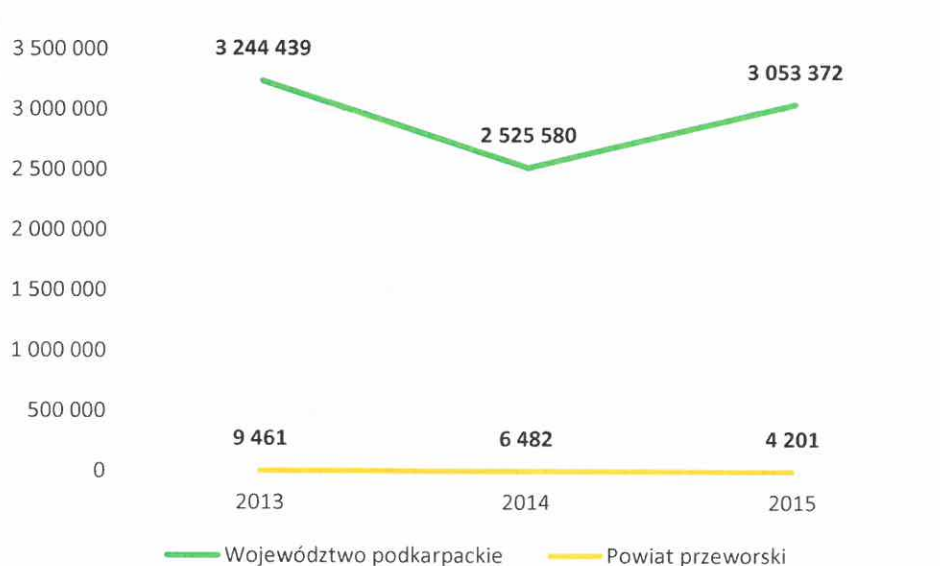
Rysunek 15. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W obszarze województwa podkarpackiego emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015 wykazała wahania. Pod koniec 2015 roku odnotowano 3 053 372 t/rok emitowanych zanieczyszczeń gazowych. Wartość ta spadła od 2013 roku o 191 067 t/rok. Emisja zanieczyszczeń gazowych na przecięcie analizowanych lat w powiecie przeworskim zmniejszyła się z 9 461 t/rok aż o 5 260 t/rok i wyniosła pod koniec 2015 roku 4 201 t/rok.

Rysunek 16. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013- 2015

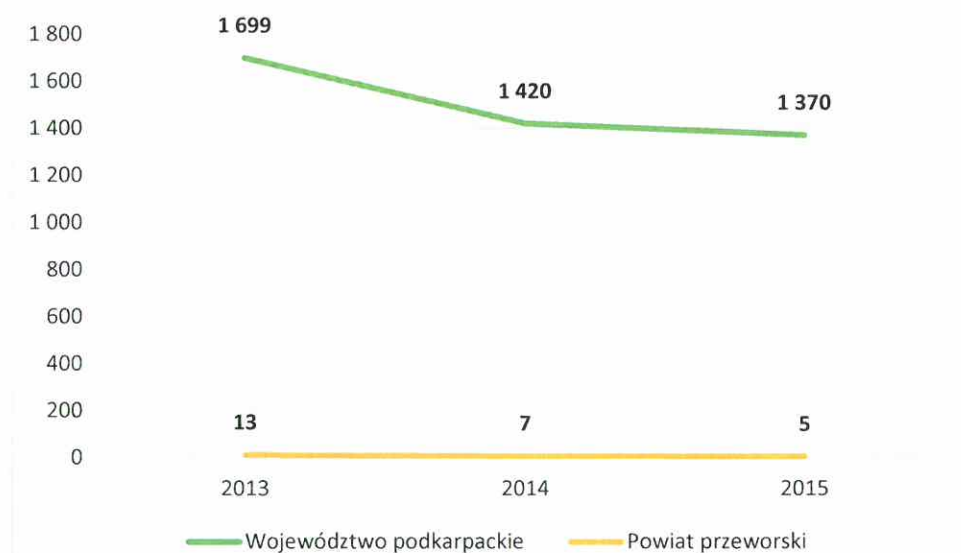

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015 na obszarze województwa podkarpackiego odnotowano spadek. Pod koniec 2015 roku w województwie podkarpackim emitowano 1 370 t/rok zanieczyszczeń

pyłowych. Podobną sytuację odnotowano w powiecie przeworskim. Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2015 wynosiła 5 t/rok i spadła w analizowanych latach o 8 t/rok.

Rysunek 17. Emisja zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gmina Zarzecze jest gminą wiejską zajmującą 7% powierzchni powiatu przeworskiego. 82% powierzchni gminy stanowią użytki rolne. Grunty orne zajmują ogółem 63% powierzchni całej gminy. Łąki stanowią 10% powierzchni gminy, natomiast lasy stanowią tylko 9%. Najmniejszą część gminy zajmują sady, 3% powierzchni całkowitej gminy. Pozostałe grunty zajmują 9% powierzchni gminy.

Tabela 4. Struktura użytkowa gruntów gminy Zarzecze

	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
Grunty orne	3071	63
Łąki	516	10
Pastwiska	276	6
lasy	464	9
sady	168	3
inne	429	9

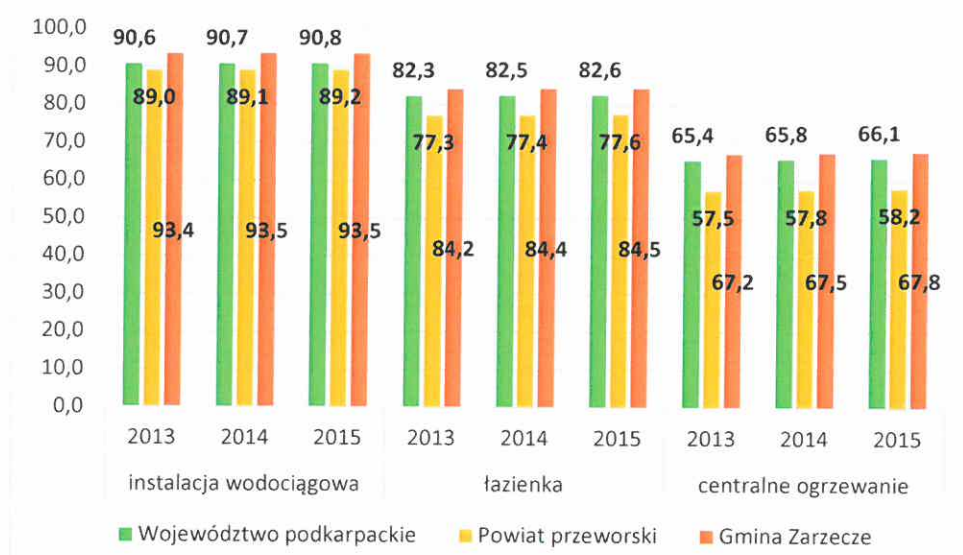
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urzędu Gminy Zarzecze

Sfera techniczna

Na przełomie lat 2013-2015 na wsiach analizowanych obszarów zaobserwowano niewielki wzrost mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową, łazienkę, czy centralne

ogrzewanie. W województwie podkarpackim w badanym okresie czasu mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową przybyło 0,2%, w łazienkę 0,3% oraz w centralne ogrzewanie 0,7%. Podobna sytuacja została odnotowana w powiecie przeworskim. Mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową przybyło 0,2%, w łazienkę 0,2% oraz w centralne ogrzewanie 0,7%. W gminie Zarzecze również sytuacja kształtowała się podobnie jak na pozostałych analizowanych obszarach. Mieszkań wyposażonych w instalację wodną przybyło 0,1%, w łazienkę 0,3% i w centralne ogrzewanie 0,6%.

Rysunek 18. Mieszkania wyposażone w instalacje wodociągową, łazienkę, centralne ogrzewanie w % ogółu mieszkań na przetomie lat 2013-2015

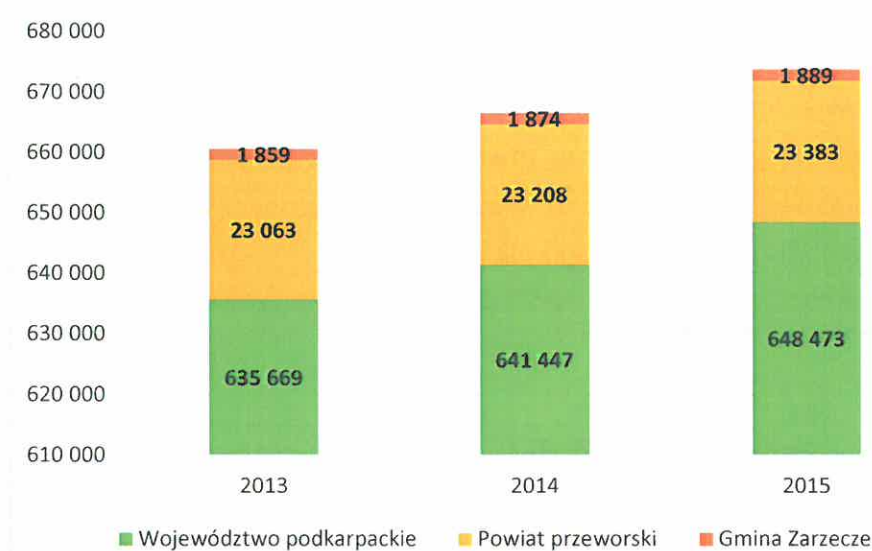

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2013-2015 w województwie podkarpackim odnotowano zwiększającą się liczbę zasobów mieszkaniowych. Wzrosła ona o 12 804 mieszkań, wynosząc pod koniec 2015 roku 648 473 zasobów mieszkaniowych. W powiecie przeworskim liczba zasobów mieszkaniowych również wzrastała w analizowanym okresie czasu. Pod koniec 2015 roku odnotowano 23 383 zasobów mieszkaniowych. Podobną tendencję zaobserwowano w Gminie Zarzecze. Z 1 859 zasobów mieszkaniowych w 2013 roku, liczba ta wzrosła do 1 889 pod koniec roku 2015.

Rysunek 19. Zasoby mieszkaniowe ogółem w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Podsumowanie

Sfera społeczna

Demografia

Gmina Zarzecze zmaga się z niepokojącymi problemami demograficznymi. Obrazuje to przede wszystkim zmniejszająca się liczba mieszkańców gminy, występujące zmiany w strukturze ekonomicznych grup wieku. Zjawiska te znamionują proces starzenia się społeczeństwa, który będzie wyzwał konieczność stworzenia odpowiedniej infrastruktury towarzyszącej. Według danych GUS proces wyludniania gminy będzie postępował. Natomiast prognoza ludnościowa na lata 2015-2050 w powiecie przeworskim wskazuje, że liczba mieszkańców w roku 2050 spadnie do 69 194.

Rynek pracy

Badanie bezrobocia na rynku pracy w gminie Zarzecze wskazuje, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych z roku na rok zmniejsza się. W analizowanym okresie liczba ta spadła aż o 85 zarejestrowanych osób. Analiza liczby zarejestrowanych bezrobotnych uwidacznia dysproporcje płci w tym zakresie i wskazuje na dominację mężczyzn wśród osób bezrobotnych w całym analizowanym okresie (tj.2013-2015), po mimo odnotowanych wahań. Pod koniec 2015 roku zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn było 264, a kobiet 256.

Bezpieczeństwo społeczne

Negatywnymi zjawiskami występującymi na terenie województwa podkarpackiego, w tym powiatu przeworskiego są przestępstwa. Na przestrzeni analizowanych lat 2013-2015 liczba

przestępstw sukcesywnie zmniejszała się. Poziom bezpieczeństwa stanowi jeden z najważniejszych elementów definiujący poziom jakości życia. Bezpieczeństwo nie jest czymś trwałym, dlatego należy dążyć stale do zapewnienia jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa. W perspektywie 2017-2022 planuje się działania mające na celu podwyższenie standardu i bezpieczeństwa mieszkańców m. in. poprzez modernizację infrastruktury drogowej, poprawę rynku pracy.

Uczestnictwo w życiu publicznym

Mimo wzrostu liczby organizacji pozarządowych gminę Zarzecze cechuje średni stopień aktywności społeczeństwa, wyjątek stanowi frekwencja do wyborów prezydenckich, która była znacznie wyższa niż w powiecie przeworskim, województwie podkarpackim a nawet w kraju. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 1000 mieszkańców w gminie Zarzecze w analizowanych latach (tj. 2013-2015) jest znacznie wyższa niż w powiecie przeworskim. Wzrost aktywności obywateli w tym zakresie jest istotny dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, które stanowi bazę dla wzmocnienia i rozkwitu społeczności lokalnych. Istotne jest w najbliższej perspektywie podejmowanie działań wspierających sektor NGO, fundacje, stowarzyszenia, poprzez dostępność do lokali, organizację wydarzeń mających na celu pobudzenie aktywności (klub seniora). Dzięki działającym fundacjom, stowarzyszeniom, pobudzaniem aktywności mieszkańców liczba gospodarstw korzystająca z pomocy społecznej z roku na rok się zmniejszała. Najbardziej popularniejszymi powodami przyznania takiej pomocy było bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa.

Sfera gospodarcza

Rozwinięta gospodarka jest ważnym komponentem sprawnie funkcjonującej gminy. Diagnoza wykazała, że gminę Zarzecze charakteryzuje niewielki wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON jak również w tym okresie wzrastała liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W roku 2015 odnotowano o 6 więcej podmiotów w porównaniu do roku 2013. Zjawisko to nie znalazło odzwierciedlenia w analizowanych wskaźnikach gospodarki narodowej. Odnotowano również wzrost liczby podmiotów gospodarki wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Identyfikacja negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej jest istotna ze względu na fakt, że ma ona wpływ na kondycję społeczno-ekonomiczną jednostek terytorialnych. Przeobrażenia w sferze gospodarczej determinują kierunek i dynamikę procesów w pozostałych sferach. Należy tutaj wskazać przekształcenia środowiska naturalnego, zmiany na rynku pracy, sytuację mieszkaniową oraz kondycję finansową jednostek samorządu terytorialnego. Wśród mechanizmów wsparcia przedsiębiorstw zaliczyć można stałe poszukiwania nowych inwestorów poprzez promocję terenów inwestycyjnych.

Sfera środowiskowa

W analizowanym okresie (t.j. 2013-2015) odnotowano zwiększenie się ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w powiecie przeworskim o 1,7%. Podobnie odnotowano dla województwa podkarpackiego, gdzie liczba ludności wzrosła o 2,5%. Niepokojąca natomiast jest emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza. W województwie podkarpackim odnotowano spadek emitowanych zanieczyszczeń, jak również w powiecie przeworskim. Podobna sytuacja dotyczy analizowanej emisji zanieczyszczeń pyłowych powietrza. W województwie podkarpackim i powiecie przeworskim odnotowano spadek emisji tych zanieczyszczeń.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gmina Zarzecze jest gminą wiejską. Największą powierzchnię terenu zajmują grunty orne, łąki, pastwiska. Rozwój tej gminy powinien być nakierunkowany na I sektor gospodarki narodowej.

Sfera techniczna

We wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych odnotowano niewielki wzrost mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową, łazienkę, czy centralne ogrzewanie. W przypadku gminy Zarzecze pod koniec 2015 roku odnotowany stosunkowo niski wskaźnik mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie. Ok. 67,8% mieszkań w gminie jest wyposażona w centralne ogrzewanie. W powiecie przeworskim w centralne ogrzewanie zaopatrzonych mieszkań jest tylko ok. 58,2%. Odnotowana sytuacja sygnalizuje o potrzebie zmian w tym obszarze. W latach 2013-2015 na terenie gminy Zarzecze zaobserwowano wzrost nowo powstających budynków, w tym również budynków mieszkalnych. Podobna sytuacja została odnotowana w powiecie przeworskim oraz województwie podkarpackim.

DIAGNOZA

Sfera społeczna

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalająca na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo publiczne, demografia, aktywność społeczna, edukacja. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność. Wśród sołectw, dla których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia, należą: Kisielów, Łapajówka, Maćkówka, Roźniatów, Siennów, Zalesie, Zarzecze, Żurawiczki.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych

Lp.	Sołectwo	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych do 30 r. ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych powyżej 50 r. ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	0,07	0,04	0,01	0,84	0,07	2
2	Łapajówka	0,12	0,04	0,01	0,57	0,12	3
3	Maćkówka	0,10	0,03	0,02	0,62	0,10	3
4	Pełnatycze	0,07	0,03	0,00	0,55	0,07	0
5	Roźniatów	0,10	0,04	0,01	0,60	0,10	4
6	Siennów	0,10	0,05	0,01	0,70	0,10	5
7	Zalesie	0,10	0,04	0,01	0,63	0,10	2
8	Zarzecze	0,10	0,04	0,02	0,58	0,10	4
9	Żurawiczki	0,09	0,03	0,02	0,67	0,09	2
	Gmina Zarzecze	0,09	0,04	0,01	0,63	0,09	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Tabela poniżej prezentuje liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców, liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, ubóstwa w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców oraz liczbę osób korzystających z zasiłków w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców. Wskaźniki powyżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród sołectw, które borykają się z największą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, należy zaliczyć: Łapajówka, Maćkówka, Pełnatycze, Roźniatów, Siennów, Zalesie, Żurawiczki. Należy zaznaczyć, iż często wysokie wskaźniki wśród osób bezrobotnych przekładają się na wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej

Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystająca z zasiłków w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
Kisielów	3,51	1,17	0,23	1,17	2,58	0
Łapajówka	6,52	2,54	0,72	2,54	3,99	5
Maćkówka	4,94	1,72	0,57	1,38	3,56	4
Pełnatycze	4,47	1,76	1,08	0,81	2,98	4
Roźniatów	4,99	0,94	0,94	1,72	2,81	3
Siennów	4,67	1,31	0,75	1,03	2,80	2
Zalesie	5,00	1,67	0,24	2,62	3,33	4
Zarzecze	3,69	1,13	0,56	0,81	2,31	0
Żurawiczki	3,71	1,53	0,32	1,21	2,66	1
Gmina	4,35	1,43	0,60	1,25	2,84	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podczas diagnozy analizie poddano także saldo migracji, ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku od ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania oraz przyrost naturalny. Wartości dotyczące liczby ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowane wyższe niż średnia gminy odnotowano w sołectwach: Kisielów, Maćkówka, Pełnatycze, Roźniatów, Siennów, Żurawiczki. W wymienionych sołectwach występują również niższe wartości niż dla gminy wartości salda migracji bądź przyrostu naturalnego. Analizowane wskaźniki potwierdzają jednocześnie, iż sołectwa borykające się z problemami nadwyżki liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, bądź ujemnym przyrostem naturalnym w połączeniu ze zjawiskiem demograficznym gminy budzą niepokój występowania zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców, saldo migracji oraz przyrost naturalny

Lp.	Sołectwo	Saldo migracji	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku od ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Przyrost naturalny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	1,17	25,3%	0,23	1
2	Łapajówka	2,17	19,8%	1,45	0
3	Maćkówka	-0,11	28,2%	-0,57	3
4	Pełnatycze	0,41	31,4%	0,14	2
5	Rożniatów	-0,31	28,7%	-0,62	3
6	Siennów	-0,37	26,9%	0,65	2
7	Zalesie	1,19	23,0%	0,71	0
8	Zarzecze	0,25	16,7%	1,13	0
9	Żurawiczki	-0,08	26,0%	-0,73	3
	Gmina Zarzecze	0,21	24,5%	0,22	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Komenda Policji udostępniła również dane dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczby stwierdzonych przestępstw - kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości tych wskaźników odnotowano w sołectwach: Kisielów, Pełnatycze, Siennów, Zalesie, Zarzecze, Żurawiczki. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla gminy, oznaczają zjawiska negatywne. Należy dążyć do zmniejszania obu wskaźników.

Tabela 8 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczba stwierdzonych przestępstw – kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Sołectwo	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba stwierdzonych przestępstw - kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	0,94	0,23	2
2	Łapajówka	0,00	0,00	0
3	Maćkówka	0,11	0,00	0
4	Pełnatycze	0,68	0,00	1
5	Rożniatów	0,62	0,00	1
6	Siennów	0,84	0,09	2
7	Zalesie	0,71	0,00	1
8	Zarzecze	0,50	0,13	1
9	Żurawiczki	0,65	0,00	1
	Gmina	0,58	0,05	-

Źródło: opracowanie grupa BST

W tabeli poniżej przedstawiono średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego ogółem oraz z języka polskiego i matematyki, jak również liczbę organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartości niższe niż średnia referencyjna dla gminy odnotowano w sołectwach: Maćkówka, Pełnatycze, Roźniatów, Siennów, Zalesie, Żurawiczki.

Tabela 9 Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego ogółem, średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki oraz organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Sołectwo	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego ogółem	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z matematyki	Organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	68,1	72,9	63,0	0,47	0
2	Łapajówka	68,1	72,9	63,0	0,72	0
3	Maćkówka	63,6	67,0	60,0	0,23	3
4	Pełnatycze	68,1	72,9	63,0	0,14	1
5	Roźniatów	68,1	72,9	63,0	0,16	1
6	Siennów	47,4	61,4	32,8	0,19	4
7	Zalesie	68,1	72,9	63,0	0,24	1
8	Zarzecze	68,1	72,9	63,0	0,38	0
9	Żurawiczki	65,9	77,6	53,6	0,16	2
	Gmina	64,4	70,7	57,9	0,26	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie – sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, zawarte w tabeli poniżej.

Tabela 10. Wskaźniki sfery społecznej

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba bezrobotnych do 30 r. ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	Liczba bezrobotnych powyżej 50 r. ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
4	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem
5	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania
6	Saldo migracji
7	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku od ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania
8	Przyrost naturalny
9	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
10	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców

Lp.	Wskaźnik
11	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu chorób w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
12	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
13	Liczba osób korzystająca z zasiłków w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców
14	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
15	Liczba stwierdzonych przestępstw - kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców
16	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego ogółem
17	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego
18	Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z matematyki
19	Organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie grupa BST

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium społecznego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Zarzecze na poszczególne sołectwa. Sołectwa znajdujące się w stanie kryzysowym: Łapajówka, Maćkówka, Roźniatów, Siennów oraz Zalesie.

Diagnoza Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zarzeczce

Tabela 11. Sfera społeczna – wskaźnik syntetyczny Perkala

Lp.	Sołectwo	Liczba bezrobotnych w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych do 30 r. z. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych powyżej 50 r. z. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Saldo migracji	Ludność w wieku produkcyjnym w stosunku od ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Przyrost naturalny	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba osób korzystająca z zaszków w przeliczeniu na 100 wg miejsca zamieszkania mieszkańców	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba stwierdzonych przestępstw - kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średni wynik ogółem	Średni wynik z języka polskiego	Średni wynik z matematyki	Organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Kisielów	0,004	0,928	0,145	1,000	0,004	0,394	0,586	0,872	0,000	0,199	0,158	1,000	1,000	1,000	0,000	0,290	0,000	0,435	7,161
2	Łapajówka	1,000	0,897	0,048	0,078	1,000	0,000	0,213	1,333	1,000	0,954	1,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,290	0,000	0,000	9,391
3	Maćkówka	0,653	0,332	1,000	0,253	0,653	0,898	0,788	0,281	0,473	0,313	0,745	0,123	0,000	0,000	0,217	0,654	0,099	0,840	9,216
4	Pełnatycze	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,694	1,000	0,520	0,317	0,000	0,397	0,722	0,000	0,000	0,000	0,290	0,000	1,000	6,455
5	Rożniatów	0,619	0,677	0,511	0,176	0,619	0,976	0,822	0,190	0,492	0,500	0,296	0,666	0,000	0,000	0,000	0,290	0,000	0,965	8,628
6	Siennów	0,651	1,000	0,518	0,521	0,651	1,000	0,699	0,162	0,386	0,120	0,294	0,898	0,399	0,399	1,000	1,000	1,000	0,912	12,049
7	Zalesie	0,666	0,576	0,145	0,277	0,666	0,386	0,435	0,881	0,494	1,000	0,610	0,763	0,000	0,000	0,000	0,290	0,000	0,826	8,475
8	Zarzeczce	0,647	0,666	0,705	0,106	0,647	0,755	0,000	0,449	0,058	0,000	0,000	0,534	0,534	0,534	0,000	0,290	0,000	0,593	6,489
9	Żurawiczki	0,523	0,340	0,547	0,418	0,523	0,885	0,635	0,297	0,066	0,221	0,210	0,689	0,000	0,000	0,106	0,000	0,311	0,956	7,205
	Gmina Zarzeczce	0,541	0,578	0,510	0,286	0,541	0,772	0,534	0,429	0,279	0,242	0,317	0,616	0,235	0,235	0,179	0,426	0,169	0,787	8,183

Sfera gospodarcza

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań, w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości w gminie Zarzecze. Siłą rozwojową każdego sołectwa jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczanie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy, pozwoli na dokonanie zmian, pozwalających w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Zarzecze wzięto pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania, liczbę nowopowstałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania. Gmina Zarzecze boryka się z negatywnymi zjawiskami strefy gospodarczej.

Tabela 12 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON, liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON oraz liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniach na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	0,040	0,000	0,007	2
2	Łapajówka	0,033	0,000	0,000	3
3	Maćkówka	0,047	0,001	0,006	1
4	Pełnatycze	0,024	0,000	0,004	3
5	Roźniatów	0,041	0,005	0,009	1
6	Siennów	0,037	0,002	0,005	1
7	Zalesie	0,029	0,000	0,000	3
8	Zarzecze	0,082	0,006	0,006	0
9	Żurawiczki	0,032	0,001	0,005	2
	Gmina Zarzecze	0,046	0,002	0,005	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie – sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki: liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania, liczbę nowopowstałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Zarzecze na sołectwa. Problem występowania negatywnych zjawisk sfery gospodarczej dotyczy sołectw: Kisielów, Łapajówka, Maćkówka, Pełnatycze, Siennów, Zalesie, Żurawiczki.

Tabela 13. Sfera gospodarcza – wskaźnik syntetyczny Perkala

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Kisielów	0,731	1,000	0,249	1,981
2	Łapajówka	0,857	1,000	1,000	2,857
3	Maćkówka	0,605	0,816	0,387	1,808
4	Pełnatycze	1,000	1,000	0,566	2,566
5	Rożniatów	0,718	0,251	0,000	0,969
6	Siennów	0,774	0,701	0,501	1,975
7	Zalesie	0,927	1,000	1,000	2,927
8	Zarzecze	0,000	0,000	0,399	0,399
9	Żurawiczki	0,862	0,871	0,483	2,216
	Gmina Zarzecze	0,626	0,627	0,457	1,710

Źródło: opracowanie grupa BST

Sfera środowiskowa

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej gminy Zarzecze. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale

danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie Zarzecze staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie Zarzecze zdiagnozowana została na podstawie odsetku ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, liczby budynków na których zidentyfikowano azbest w % budynków ogółem oraz azbest m² w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zgodnie z tabelą występuje wiele sołectw, w których występują negatywne zjawiska: Kisielów, Łapajówka, Pełnatycze, Roźniatów, Siennów, Zalesie, Żurawiczki.

Tabela 14. Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, liczba budynków, na których zidentyfikowano azbest w % budynków ogółem oraz azbest m² w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Sołectwo	Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej	Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej	Liczba budynków na których zidentyfikowano azbest w % budynków ogółem	Azbest m ² w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	100,0%	100,0%	45,3%	2344,7	2
2	Łapajówka	100,0%	95,7%	63,8%	3588,8	2
3	Maćkówka	100,0%	96,9%	35,6%	1226,3	0
4	Pełnatycze	100,0%	88,3%	51,5%	2174,6	2
5	Roźniatów	99,4%	83,3%	53,6%	2504,7	3
6	Siennów	93,0%	78,2%	41,0%	2526,4	3
7	Zalesie	100,0%	83,3%	43,1%	2160,2	3
8	Zarzecze	100,0%	90,9%	33,9%	1096,7	0
9	Żurawiczki	97,4%	87,2%	31,9%	1407,7	1
	Gmina Zarzecze	95,8%	88,0%	41,4%	1837,4	-

Źródło: Opracowanie grupa BST

Podsumowanie – sfera środowiskowa

Do analizy sfery środowiskowej wykorzystano wskaźniki, które pomogły w diagnozie gminy Zarzecze: odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, liczba budynków na których zidentyfikowano azbest w % budynków ogółem oraz azbest m² w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Negatywne zjawiska związane ze sferą środowiskową odnotowano w sołectwie Łapajówka, Roźniatów i Siennów.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Zarzecze na sołectwa. Dane zaprezentowane przedstawiają obraz środowiskowy gminy.

Tabela 15. Sfera środowiskowa – syntetyczny wskaźnik Perkala.

Lp.	Sołectwo	Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej	Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej	Liczba budynków na których zidentyfikowano azbest w % budynków ogółem	Azbest m2 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Kisielów	0,000	0,000	0,419	0,501	0,920
2	Łapajówka	0,000	0,200	1,000	1,000	2,200
3	Maćkówka	0,000	0,142	0,115	0,052	0,309
4	Pełnatycze	0,000	0,535	0,616	0,433	1,584
5	Rożniatów	0,086	0,766	0,680	0,565	2,096
6	Siennów	1,000	1,000	0,284	0,574	2,858
7	Zalesie	0,000	0,766	0,352	0,427	1,545
8	Zarzecze	0,000	0,419	0,063	0,000	0,482
9	Żurawiczki	0,371	0,589	0,000	0,125	1,086
	Gmina Zarzecze	0,600	0,553	0,296	0,297	1,746

Źródło: opracowanie grupa BST

Sfera przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą również warunki przestrzenno-funkcjonalne, mogące stać się przyczyną do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów w gminie.

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej analizie poddano liczbę zabytków w przeliczeniu na 100 km², liczbę pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz szacowaną liczbę dróg do remontu. Na terenie sołectw Kisielów, Maćkówka, Rożniatów, Zalesie oraz Żurawiczki nie występują zabytki.

Tabela 16. Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 km², liczba pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz szacowana liczba dróg do remontu

Lp.	Sołectwo	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 km ²	Liczba pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Szacowana liczba dróg do remontu	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
1	Kisielów	0,00	1,05	2	1
2	Łapajówka	0,39	1,45	1	1
3	Maćkówka	0,00	1,55	5	1
4	Pełnatycze	0,18	3,68	10	2
5	Rożniatów	0,00	0,60	1	1
6	Siennów	0,22	0,00	4	2
7	Zalesie	0,00	0,00	2	1
8	Zarzecze	0,49	3,04	11	2

Lp.	Sołectwo	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 km ²	Liczba pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Szacowana liczba dróg do remontu	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy
9	Żurawiczki	0,00	0,99	4	1
	Gmina Zarzecze	0,14	1,38	4	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie - sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna

Do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźniki, które pomogły w diagnozie obszaru gminy Zarzecze: liczba zabytków w przeliczeniu na 100 km², liczba pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz szacowana liczba dróg do remontu.

Na terenie sołectw Kisielów, Maćkówka, Roźniatów, Zalesie oraz Żurawiczki nie występują zabytki. Sołectwo Pełnatycze oraz Zarzecze wymaga natychmiastowego remontu dróg na swoich obszarach, co zwiększy bezpieczeństwo na drogach.

Poniższa tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wskaźnik syntetyczny Perkala z podziałem gminy Zarzecze na poszczególne sołectwa.

Tabela 17. Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna – syntetyczny wskaźnik Perkala

Lp.	Sołectwo	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 km ²	Liczba pozwoleń na budowę wydanych w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Szacowana liczba dróg do remontu	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Kisielów	0,000	0,714	0,100	0,814
2	Łapajówka	0,796	0,606	0,000	1,402
3	Maćkówka	0,000	0,580	0,400	0,980
4	Pełnatycze	0,360	0,000	0,900	1,260
5	Roźniatów	0,000	0,838	0,000	0,838
6	Siennów	0,451	1,000	0,300	1,751
7	Zalesie	0,000	1,000	0,100	1,100
8	Zarzecze	1,000	0,173	1,000	2,173
9	Żurawiczki	0,000	0,732	0,300	1,032
	Gmina Zarzecze	0,290	0,626	0,344	1,259

Źródło: opracowanie grupa BST

OBSZARY ZDEGRADOWANE

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej obszar zdegradowany cechuje się co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach, podczas której wykorzystano syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala, należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska.

Obszarami zdegradowanymi w gminie Zarzecze są następujące sołectwa: Łapajówka, Maćkówka, Roźniatów, Siennów, Zalesie.

Tabela 18. Obszary zdegradowane

Lp.	Sołectwo	Sfera społeczna		Pozostałe sfery	
		Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Zarzecze	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Zarzecze
1	Kisielów	7,161	5	3,715	5
2	Łapajówka	9,391	8	6,459	6
3	Maćkówka	9,216	13	3,097	2
4	Pełnatycze	6,455	8	5,410	7
5	Roźniatów	8,628	12	3,903	5
6	Siennów	12,049	15	6,584	6
7	Zalesie	8,475	8	5,572	7
8	Zarzecze	6,489	5	3,054	2
9	Żurawiczki	7,205	9	4,334	4

Źródło: opracowanie grupa BST

OBSZARY REWITALIZACJI

Zaprezentowana diagnoza posłużyła do wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w Gminie Zarzecze, które mają zostać objęte Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Na obszarach zdegradowanych w gminie Zarzecze mieszka 45,01% ludności gminy. Odsetek ten, przekracza maksymalną wartość liczby mieszkańców jaką może zamieszkiwać obszar rewitalizacji. Wg wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacyjny nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wskutek tego obszar zdegradowany został ograniczony. Nastąpiło to na podstawie analizy desk research, analizy wskaźnikowej oraz badań zrealizowanych techniką CATI/CAWI wśród mieszkańców gminy Zarzecze. Opierając się na wyżej wymienionych metodach badawczych podjęto decyzję, co do wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji to **258,14 ha – 5,24%** powierzchni gminy Zarzecze. Na wyznaczonym obszarze mieszka 1941 osób – 26,65 % ludności gminy Zarzecze. Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem sołectwo: Maćkówka i Siennów.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące powierzchni oraz liczby mieszkańców w każdym z podobszarów rewitalizacji.

Tabela 19. Podobszary rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji	Powierzchnia [ha]	Odsetek	Liczba mieszkańców [osoby]	Odsetek
Podobszar I Maćkówka	159,57	3,24 %	871	11,96%
Podobszar II Siennów	98,57	2,00 %	1070	14,69%
Obszar rewitalizacji	258,14	5,24%	1941	26,65%

Źródło: opracowanie grupa BST

Wskazane obszary rewitalizacji zostały zestawione ze średnimi wartościami referencyjnymi zgodnie z Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach RPOWP na lata 2014-2020. Zgodnie z poniższą tabelką obszar rewitalizacji cechuje intensywność negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej (np.: saldo migracji, ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, przyrost naturalny, stwierdzone przestępstwa, liczba organizacji społecznych, stowarzyszeń). W przypadku strefy

gospodarczej odnotowano również mniejszą aniżeli wartość referencyjną liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Wskazane poniżej czynniki potwierdzają konieczność przeprowadzenia przedsięwzięć naprawczych na obszarze rewitalizacji.

Tabela 20. Wykaz wartości referencyjnych dla obszaru rewitalizacji.

Czynnik poddany analizie	Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość referencyjna	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło pozyskania danych
Demografia	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-0,26	-0,11	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	29,43%	27,90%	Wartość powyżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-0,18	0,07	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
Rynek pracy	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	64%	61,5%	Wartość powyżej wartości referencyjnej	Powiatowy Urząd Pracy
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	10%	10,2%	Wartość powyżej wartości referencyjnej	Powiatowy Urząd Pracy
Pomoc społeczna	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	4,87	6,1	Wartość powyżej wartości referencyjnej	Ośrodek Pomocy Społecznej
	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	1,32	3,16	Wartość powyżej wartości referencyjnej	Ośrodek Pomocy Społecznej
Podmioty gospodarcze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar miejski	0,04	5,5	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar miejski	0,00	0,60	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
Edukacja	Wyniki egzaminów 6-klasisty	59,7%	67,7%	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy

Czynnik poddany analizie	Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość referencyjna	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło pozyskania danych
Bezpieczeństwo publiczne	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	0,52	1,32	Wartość powyżej wartości referencyjnej	Komenda Powiatowa Policji
Integracja społeczna	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	0,19	0,33	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
Ochrona środowiska	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	97,47%	80,2%	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	86,03%	68,7%	Wartość poniżej wartości referencyjnej	Dane pozyskane z Urzędu Gminy

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Mariusz Pieniążek

